

Lőrincz Katalin – Kővári Edit Mária –
Banász Zsuzsanna
Pannon Egyetem, Veszprém

Miért jó Szentesen élni?

Egy hazai kisváros lakosságának
életminőségét, kötődését
bemutató esettanulmány

MRTT XVII. Vándorgyűlése
Területi kutatások Közép-Európában
Sopron, 2019. Október 11.

Szekció: Térbeli és társadalmi
egyenlőtlenségek Közép-Európában

Problémafelvetés, kutatási kérdések

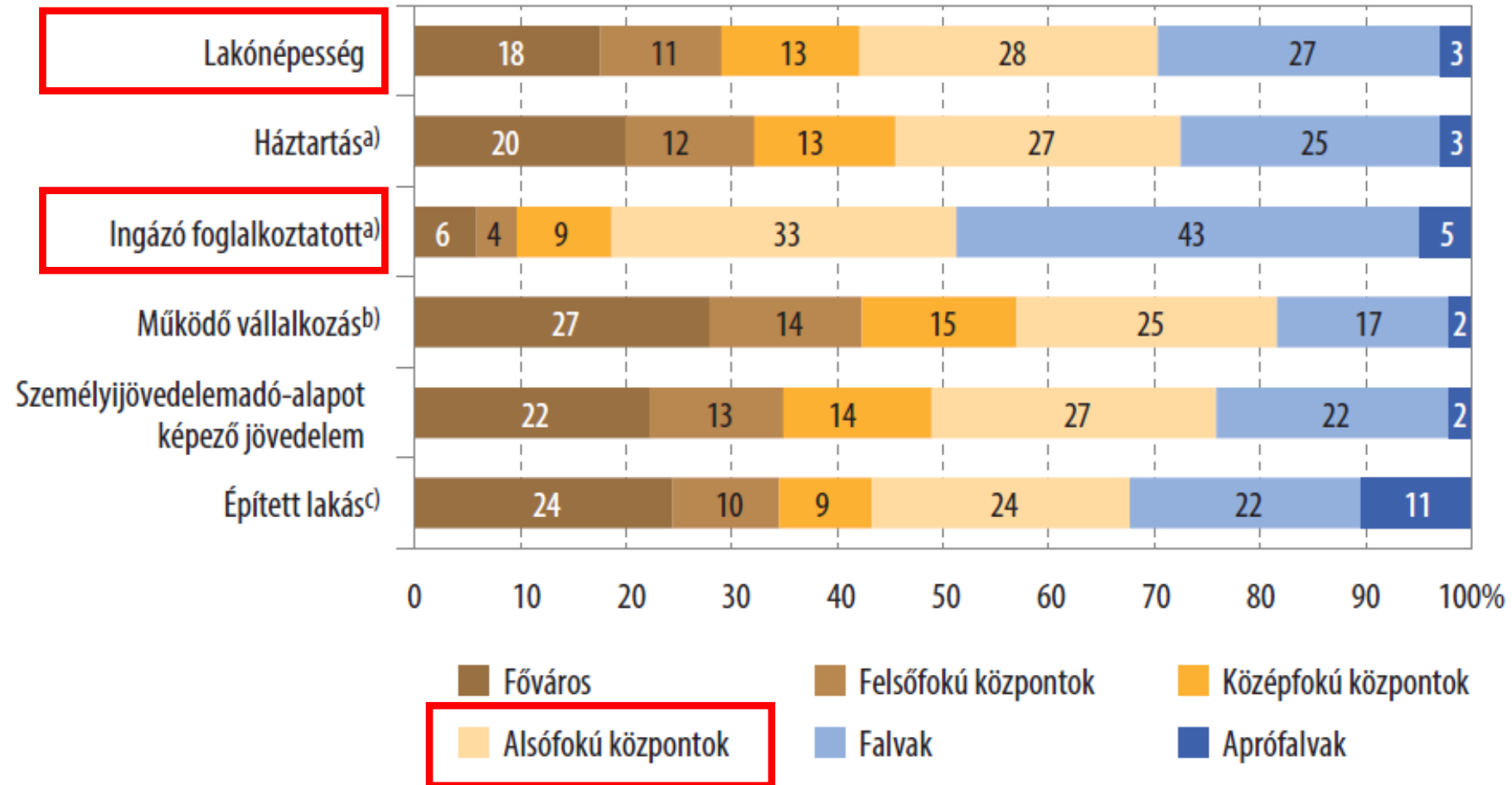
- **Kulcsszavak: Szentes, kisváros, életminőség, helyi kötődés, települési adottságok, településfejlesztés**
 - Az életminőség javítása: kiemelt jelentősége a helyi lakosságnak van, az ő elégedettségük, jólétük növelése, érdekeik érvényesítése mindig hangsúlyosan kell, hogy megjelenjen
- 1. **Központi szerepkör** mértéke, a városi funkciók alapján (KSH) melyik kategóriába tartozik Szentes? Hogyan változtak a mutatók **2000-2017** között? Mi jellemzi a Csongrád megyei járásokat/járási székhelyeket?
- 2. Milyen kép él a **helyi lakosság** körében a lakóhelyről **Szentesről**, mely **forrásból** szereznek az itt élők **információkat** (imázs, kötődés, ajánlás, információforrás)?
- 3. Hogyan ítéli meg a **települési tényezőket** a lakosság (mennyire fontosak/mennyire elégedett velük, mit fejlesztenek)?
- 4. Milyen jellemzőkkel írható le a **szentesi lakosság** (életkor, végzettség, háztartás, egészségi állapot, boldogság)?
- 5. Milyen **kapcsolatot/összefüggést** lehet kimutatni Szentes példáján a **helyi kötődés**, a **boldogság** és a **települési tényezőkkel való elégedettség** között?

Szakirodalom

- Beluszky P. - Enyedi Gy. - Frisnyák S. - Hajdú Z. - Horváth Gy. - Pálné Kovács I. - Sz. Kukorelli I. (2002) Táj, település, régió. MTA TK, Kossuth Kiadó, Budapest. 512 o
- Enyedi Gy. (2000) Globalizáció és a magyar területi fejlődés. Tér és Társadalom. 1. 1-10. o.
- Enyedi Gy. (2003) Városi világ - Városfejlődés a globalizáció korában. Habilitációs Előadások. PTE. Pécs.
- Kiss J. P. - Bajmócy P. (2002) Városi funkciójú központok és elméleti vonzáskörzeteik az Alföldön. Tér és Társadalom 15. évf. 2001/1. 65-89. p.
- Kovács B. (2007): Életminőség – boldogság – stratégiai tervezés. Polgári Szemle 3. évfolyam 2. szám
- Molnár, B. (2006) A magyarországi kis- és középvárosok globalizációs típusai, Tér és Társadalom, 20(4), o. 67-83. doi: 10.17649/TET.20.4.1078.
- Poreisz V. (2014) A városi versenyképesség dimenziói kisvárosok esetén. In: Lukovics Miklós – Zuti Bence (szerk.) 2014: A területi fejlődés dilemmái. SZTE Gazdaságtudományi Kar, Szeged, 65-79. o.
- Rechnitzer J. (2002) A városhálózat az átmenetben, a kilencvenes évek változási irányai. Tér és Társadalom XVI. évf. 2002 3: 165–183
2011. évi CLXXXIX. törvény Magyarország helyi önkormányzatairól (különbséget tesz megyei jogú város, járásszékhely város és városi önkormányzat között)
- 1052/2015. (II. 16.) Korm. határozat a Közigazgatás- és Köszolgáltatás-fejlesztési Stratégia 2014–2020.
- Lennert J. (2019): A magyar vidék demográfiai jövőképe 2051-ig, különös tekintettel a klímaváltozás szerepére a belső vándormozgalom alakításában. Területi Statisztika, 2019, 59(5): 498–525
- Sasné Grósz A. – Lang L. (2019): Balaton régió lakosainak helyi identitása. In: Veres Z. - Sasné Grósz A. - Liska F. (szerk.) Ismerjük a vevőt? : A vásárlás pszichológiája: Az Egyesület a Marketingoktatásért és Kutatásért XXV. Országos konferenciájának előadásai Veszprém, Magyarország : Pannon Egyetem (2019) , 795 p
- Scannell, L. – Gifford, R. (2010): Defining place attachment: A tripartite organizing framework. Journal of Environmental Psychology. 30. 1-10.
- Somlyódyné Pfeil E. (2019): Tények és dilemmák a városi önkormányzatok státusát érintően az új közzolgáltató önkormányzati modell keretei között. Comitatus, 2019 ősz-tél

1. ábra A főbb mutatók megoszlása településhierarchia-szintek szerint, 2013

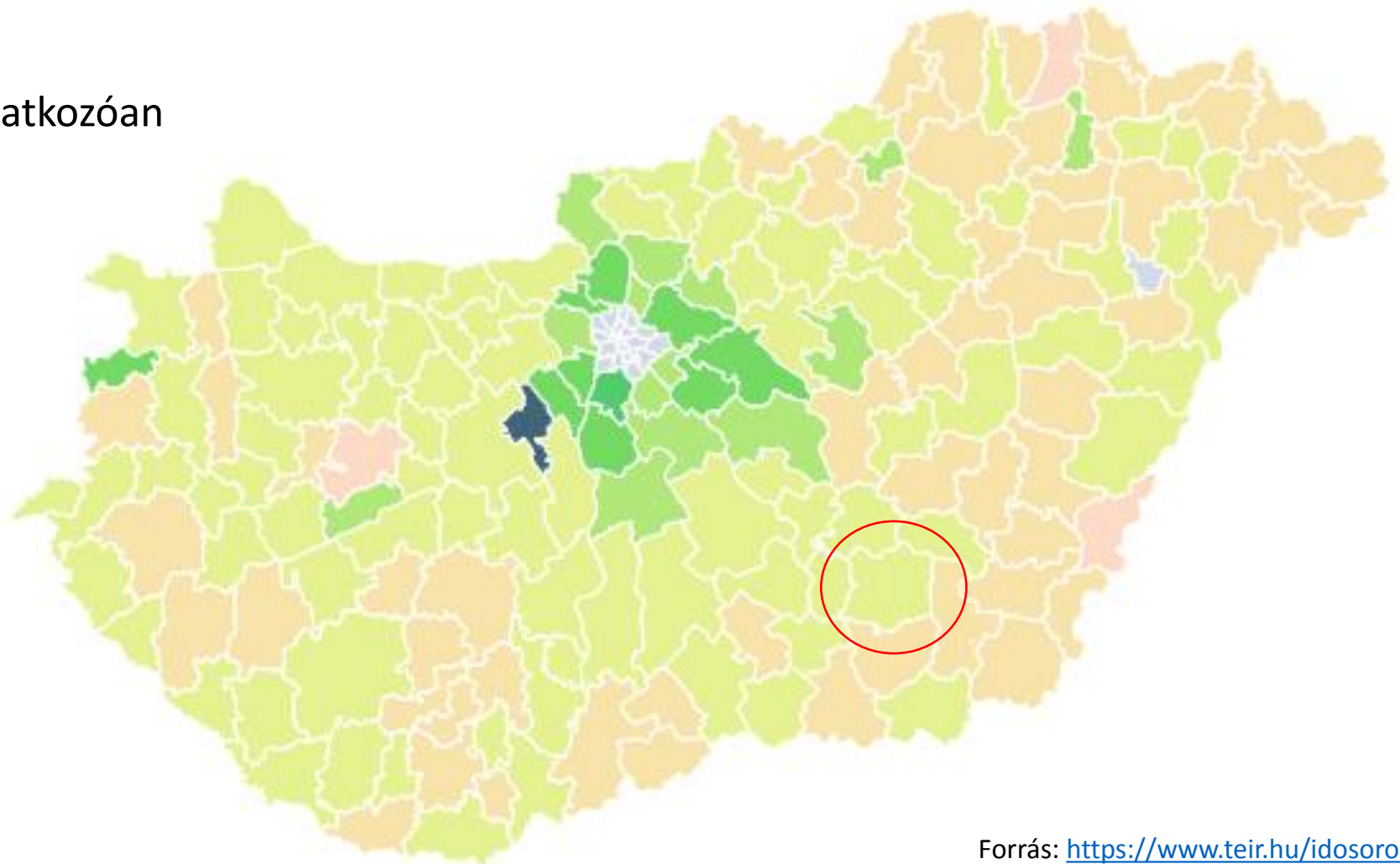
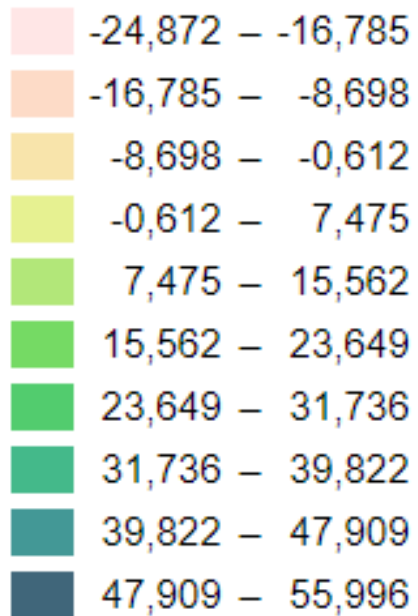
a) 2011.

b) 2012.

c) 2001–2013.

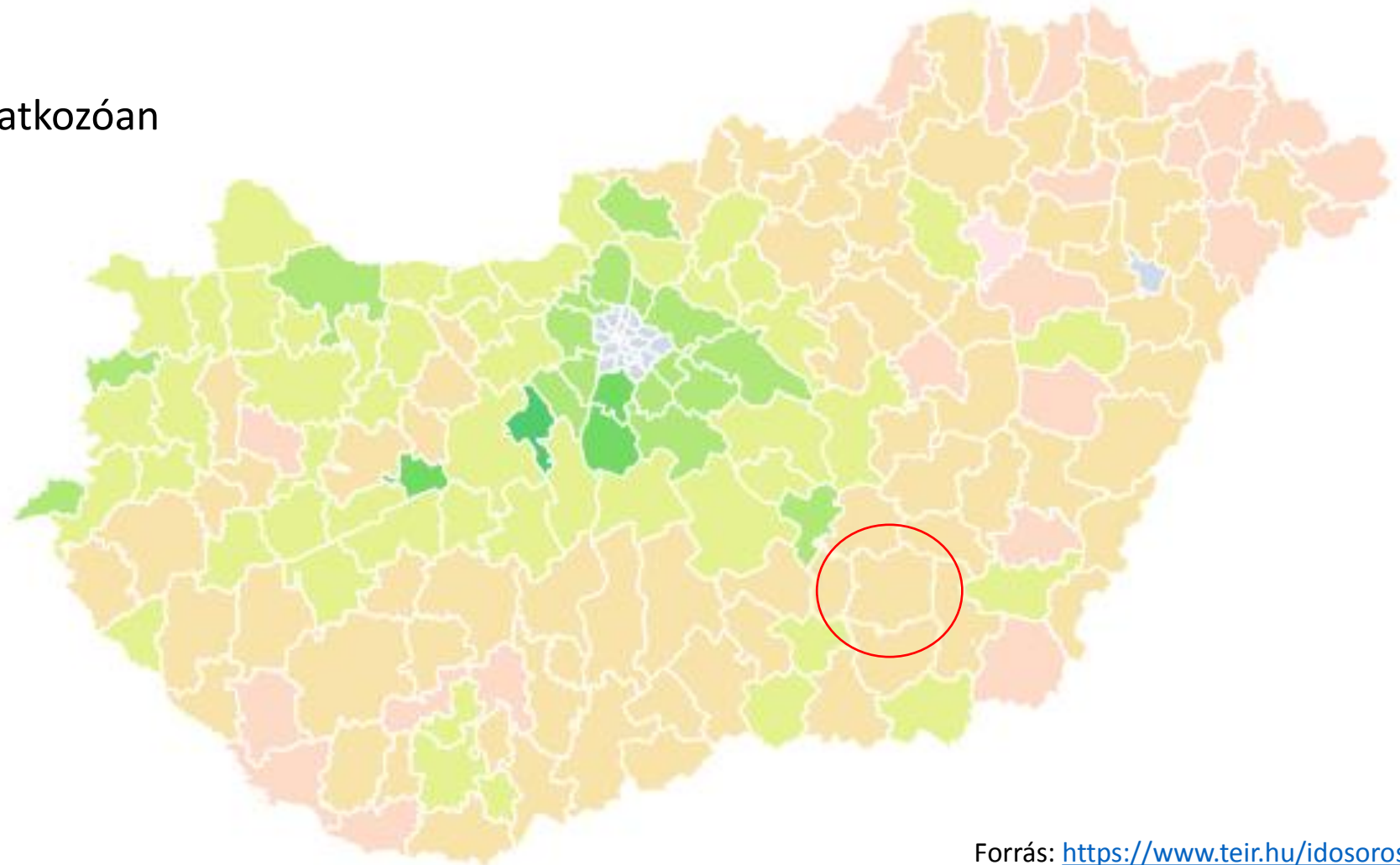
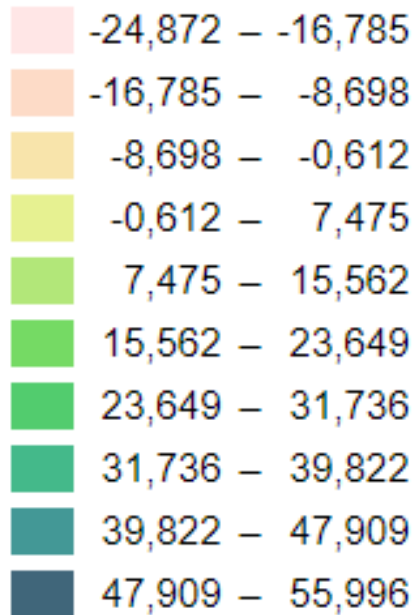
Vándorlási különbözet Magyarországon járási bontásban, kiemelten Szentes járás (ezrelék), KSH, 2000

Színek jelentése:
1990-2017 időszakra vonatkozóan

Vándorlási különbözet Magyarországon járási bontásban, kiemelten Szentes járás (ezrelék), KSH, 2017

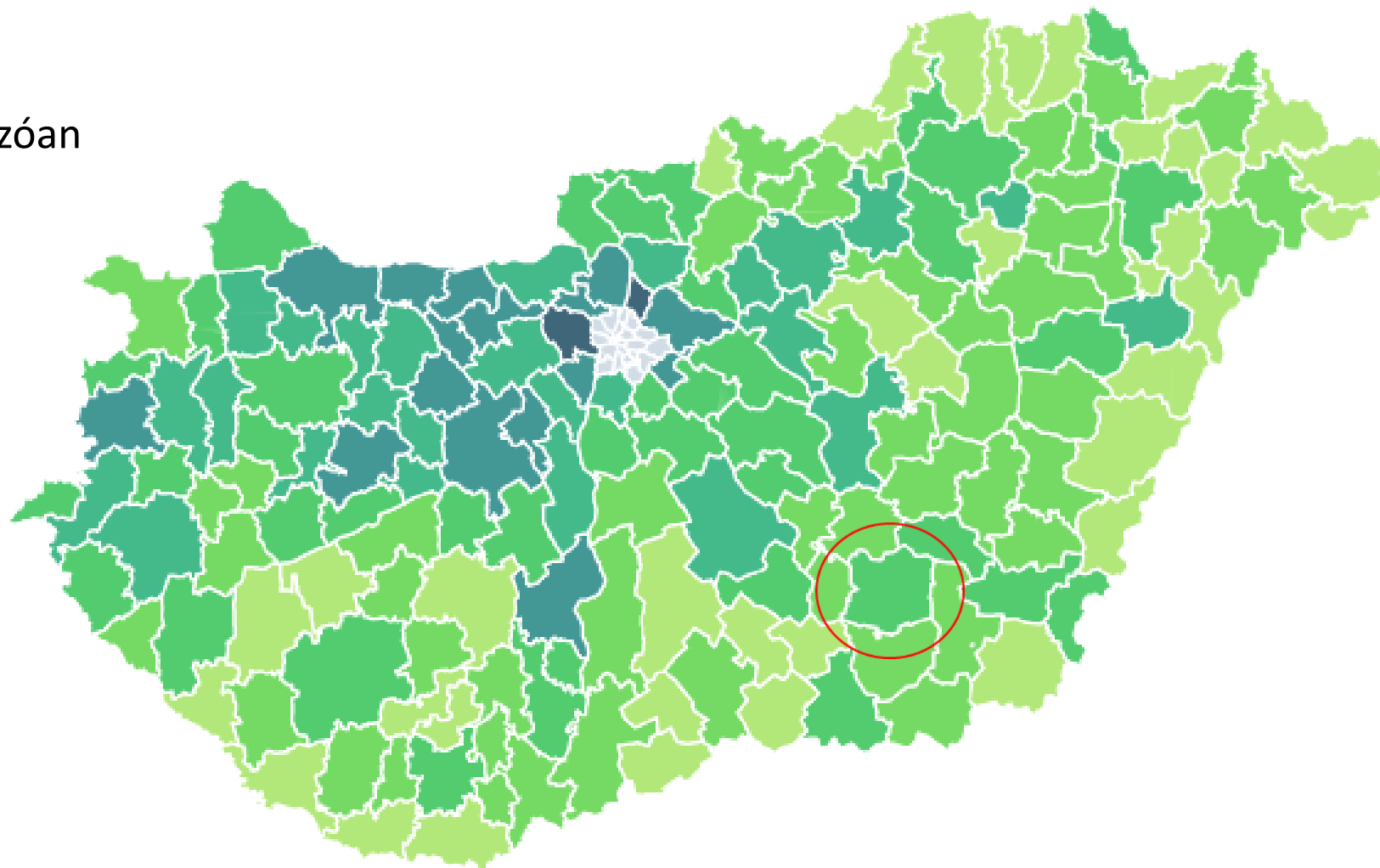
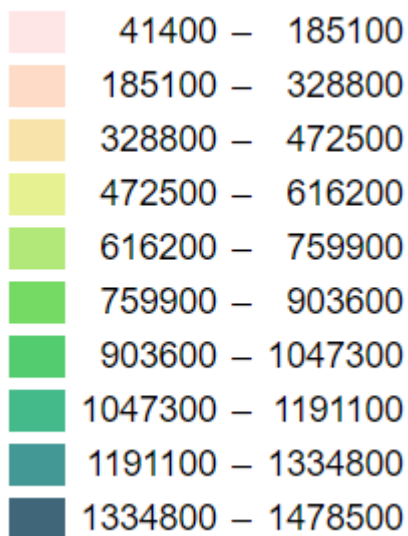
Színek jelentése:
1990-2017 időszakra vonatkozóan

Összes nettó jövedelem egy lakosra Magyarországon, járási bontásban (Ft), KSH, 2017

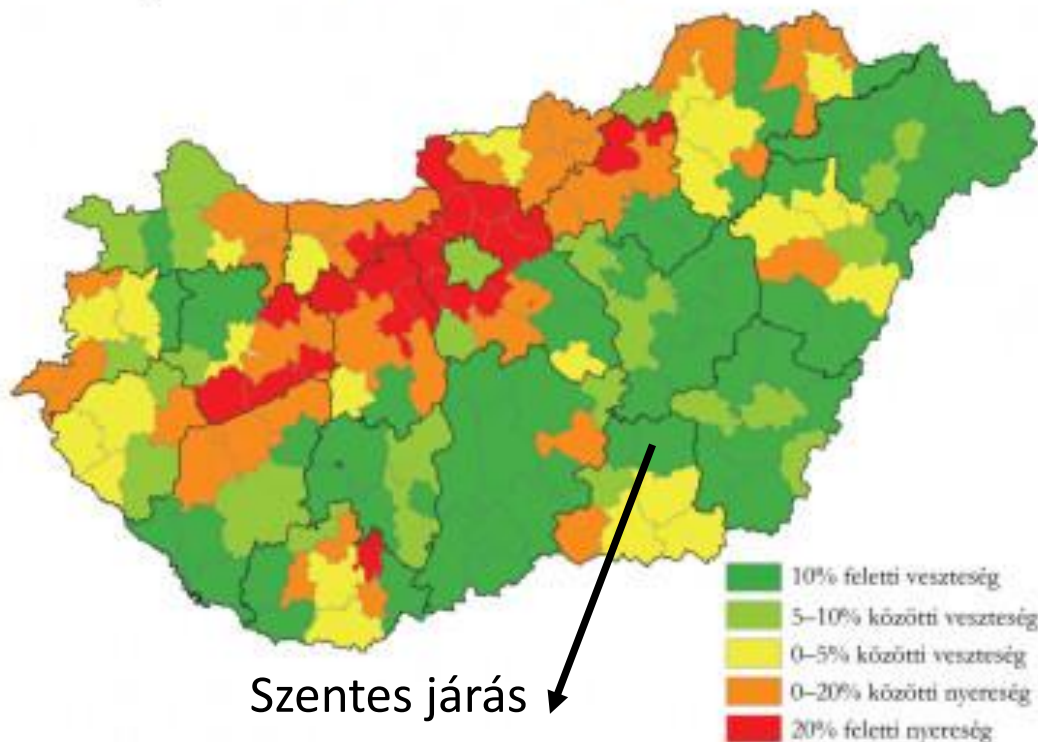
Színek jelentése:

1990-2017 időszakra vonatkozóan

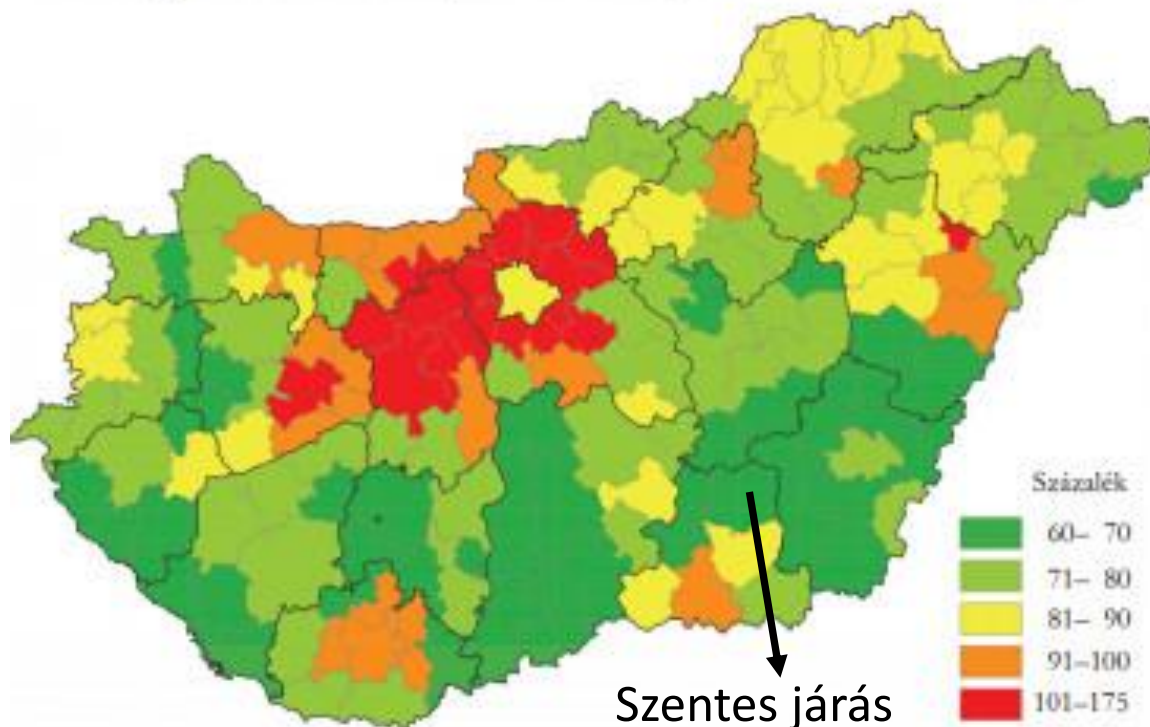

Népességváltozás lehetséges forgatókönyve Magyarországon – 2011-2051 között

A járások 2011 és 2051 közötti vándorlási egyenlege a 2011. évi népesség százalékában, a JT klímasemleges, alap népmozgalmi forgatókönyve szerint
Migration balance for the 2011–2051 period in percentage of the 2011 population, according to Business as usual, climate-natural, base natural movement scenario

A járások 2051. évi népessége a 2011. évi népesség százalékában, a JT klímasemleges, alap népmozgalmi forgatókönyve szerint
Projected population of 2051 in percentage of the 2011 population, according to Business as usual, climate-natural, base natural movement scenario

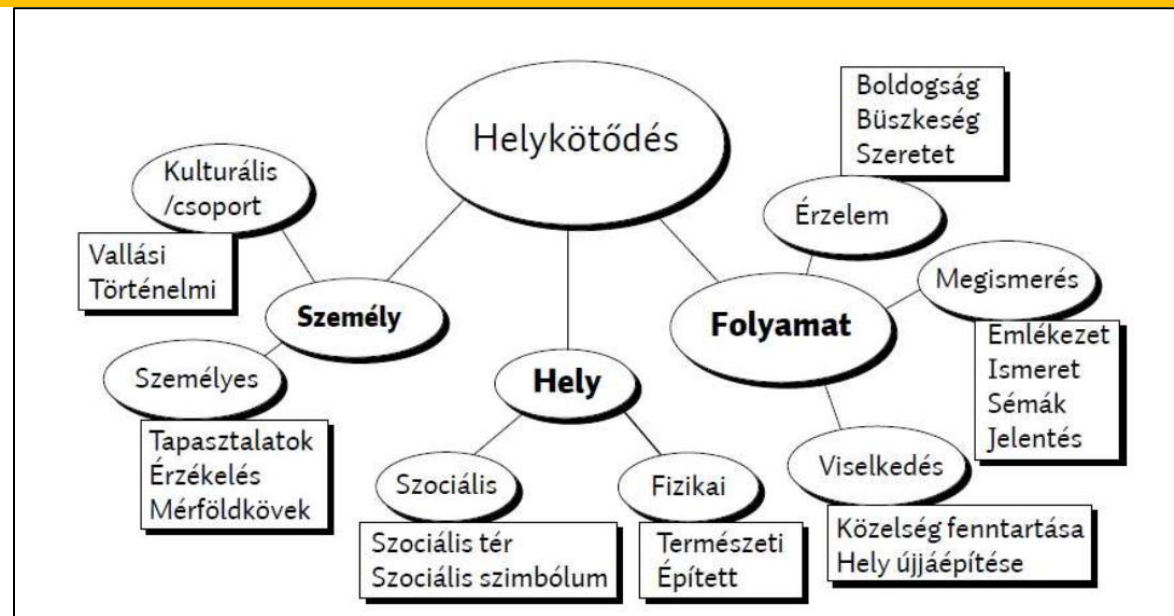
Forrás: Lennert József: A magyar vidék demográfiai jövőképe 2051-ig, különös tekintettel a klímaváltozás szerepére a belső vándormozgalom alakításában. Területi Statisztika, 2019, 59(5): 498–525

Módszertan: életminőség (Allardt) és helykötődés (a helykötődés összetevői) modellek

Allardt életminőség modellje

Forrás: Allardt, 1993 in Kovács, 2007

	Objektív indikátorok	Szubjektív indikátorok
Having Materiális és nem személyi szükségletek	Az életszínvonal és a környezeti körülmények objektív mérése	Szubjektív érzések: az életkörülményekkel való elégedetlenség/elégedettség
Loving Szociális szükségletek	A másokhoz fűződő kapcsolatok objektív mérése	Kapcsolatokkal való elégedetlenség/elégedettség
Being A személyes fejlődés szükségletei	A társadalomhoz és a természethez fűződő viszony objektív mérése	Az elidegenedés vagy a személyes kiteljesedés szubjektív érzése

A helykötődés összetevői

Forrás: Scannell – Gifford, 2010:2

Módszertan_1: lakossági megkérdezés

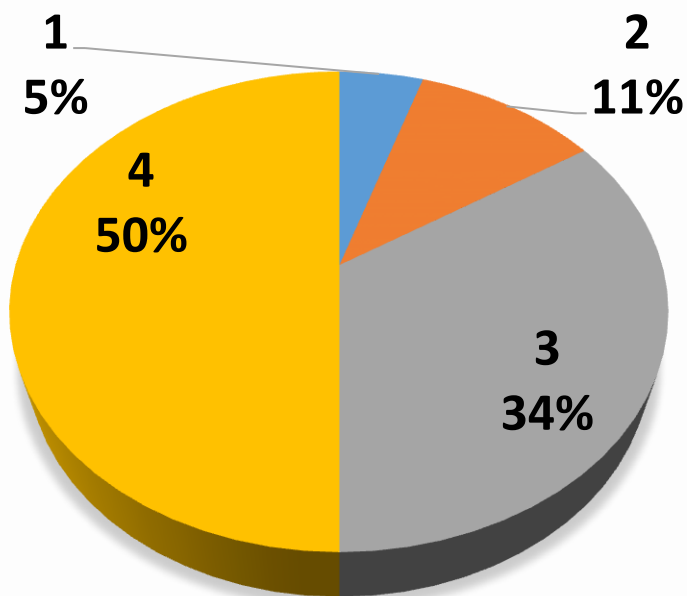
- Mennyire kötődik a településhez? (1-4)
- Mennyire elégedett a felsorolt 28 települési tényezővel? (1-5)
- A települési és környékbeli hírekről/ eseményekről való tájékozódásban használja-e a felsorolt 20 hírforrást? (igen/nem)
- Melyik általános iskolát / gimnáziumot vagy szakközépiskolát tartja a legerősebbnek?
- Milyen iparág hiányzik Ön szerint? (pl. élelmiszeripar / energetika)
- Milyen vendéglátó egység hiányzik Ön szerint? (pl. bisztró/ falatozó/ borház)
- Mi jut eszébe a település nevének hallatán?
- Mivel érvelne egy jövőbeni lakosnak/ miért jó itt élni?
- Milyen konkrét látnivalókat, rendezvényeket, fesztiválokat ajánlana egy turistának?
- Milyen fejlesztéseket javasolna?

Módszertan_2: lakossági megkérdezés

- Ön milyen módon kötődik a kisvároshoz? (pl. itt él/dolgozik/tanul)
- Mióta él a kisvárosban/ ill. környékén?
- Miért ezt a térséget választotta lakóhelyéül? (pl. itt született / tetszik a környék)
- Nem (férfi/nő), Életkor
- Háztartás létszáma
- Háztartásban van-e adott életkorú gyermek vagy eltartott? (igen / nem)
- Végzettség
- Foglalkozás (pl. tanuló/ fizikai alkalmazott)
- Melyik gazdasági ágban dolgozik? (pl. ipar / mezőgazdaság)
- Mennyire érzi magát boldognak? (1-10)
- Milyennek ítéli meg az egészségi állapotát? (1-10)

Szenteshez való kötődés vizsgálata

1 = egyáltalán nem kötődik a településhez,
4 = nagyon kötődik hozzá

Szentes

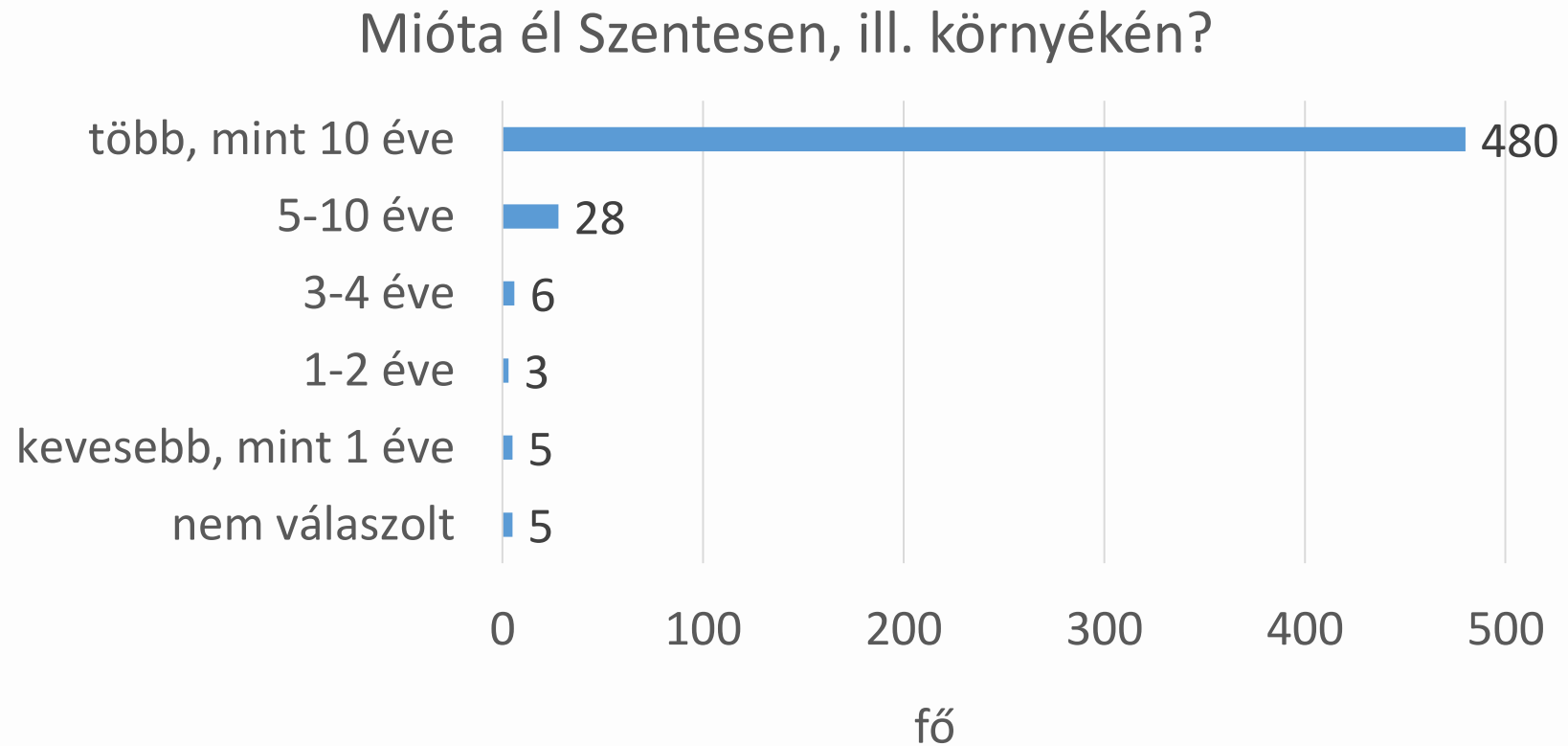
- Lakónépesség: 27 080 fő (KSH, 2017)
- 1910 és 2000 év között megőrizte középváros méretét (Beluszký-Gyóri, 2014)
- Járási központ, itt Járási Hivatal működik

SZENTES

Lakhely: mióta él Szentesen, illetve környékén?

E kérdésre adott válaszok nem voltak szignifikáns kapcsolatban (5%-os szignifikancia-szint mellett) a többi kérdésre adott válaszok egyikével sem.

A térség választásának oka (lakóhely)

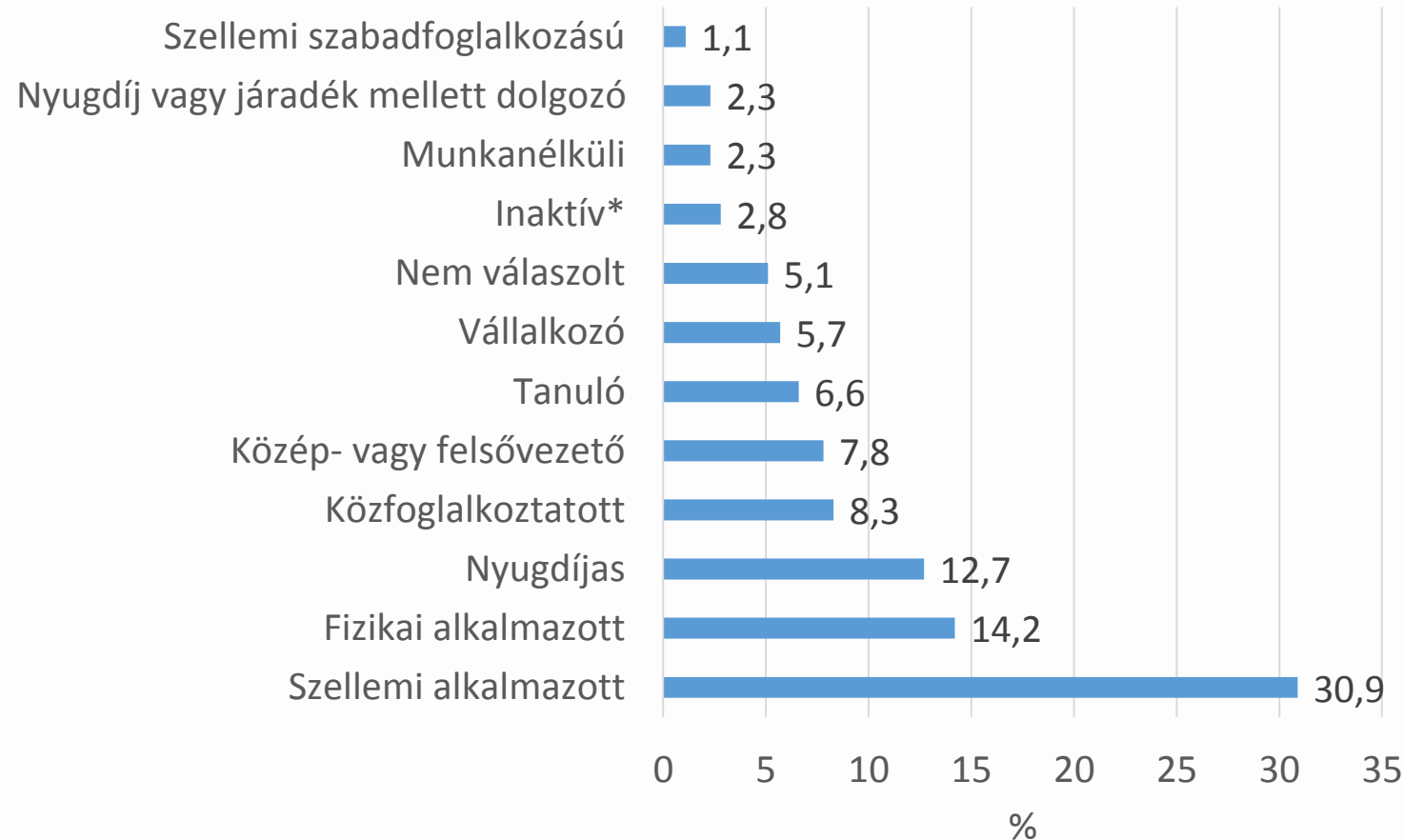
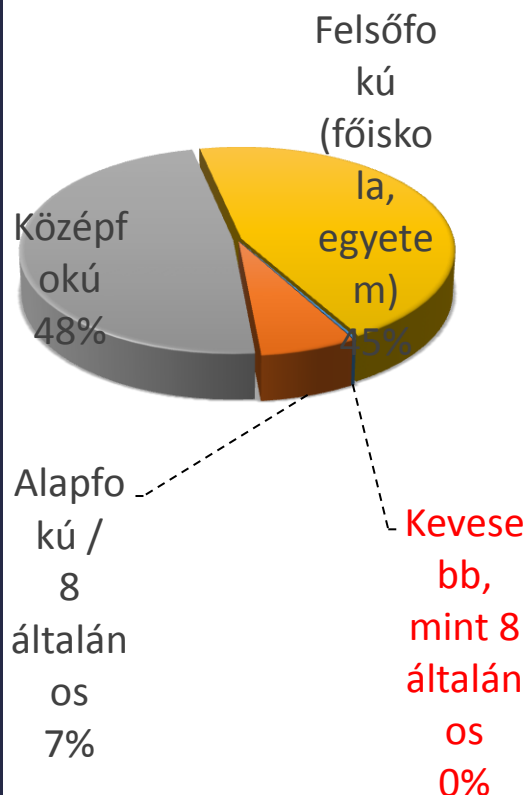
Miért ezt a térséget választotta lakóhelyéül?

A válaszok (gyenge) kapcsolatban állnak az alábbiakkal (a Cramer-mutató alapján):

- Milyen hírforrásokból tájékozódnak?
- Melyik gimnáziumot/szakközépiskolát tartják a legerősebbnek?
- Milyen vendéglátó egység hiányzik Szentesen?

A szentesi lakossági minta megoszlása végzettség és foglalkozás szerint (N=527 fő)

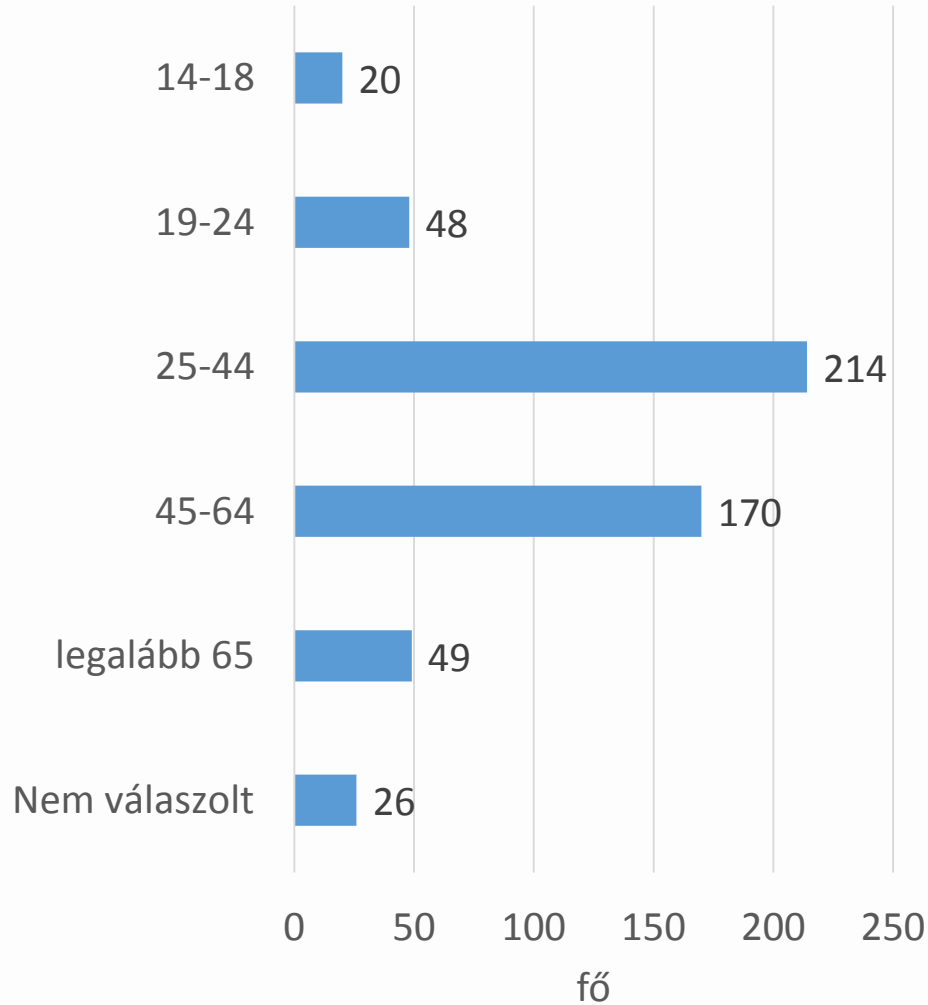

* például GYES, GYED, egyéb jövedelem, de nem aktív kereső

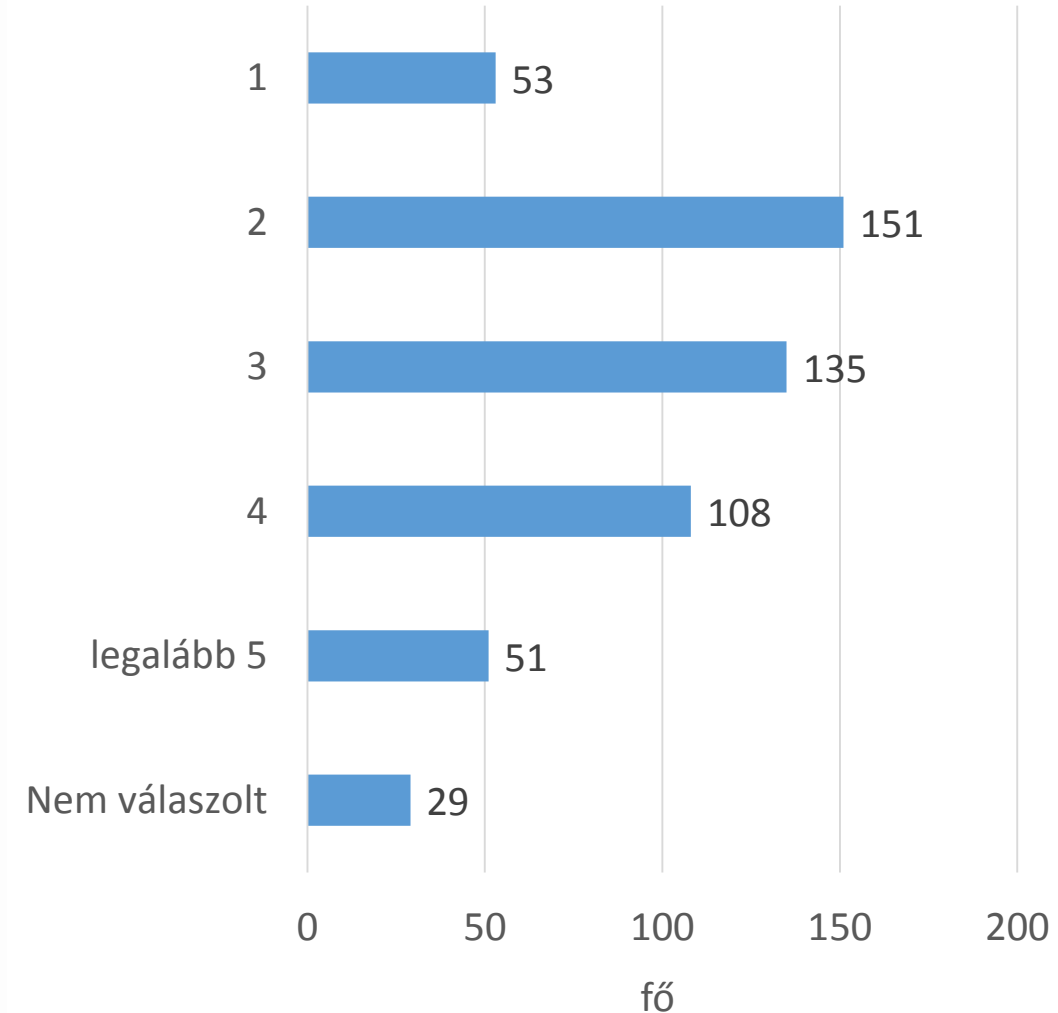

A szentesi lakossági minta megoszlása életkor és háztartások nagysága szerint (N=527 fő)

Életkor

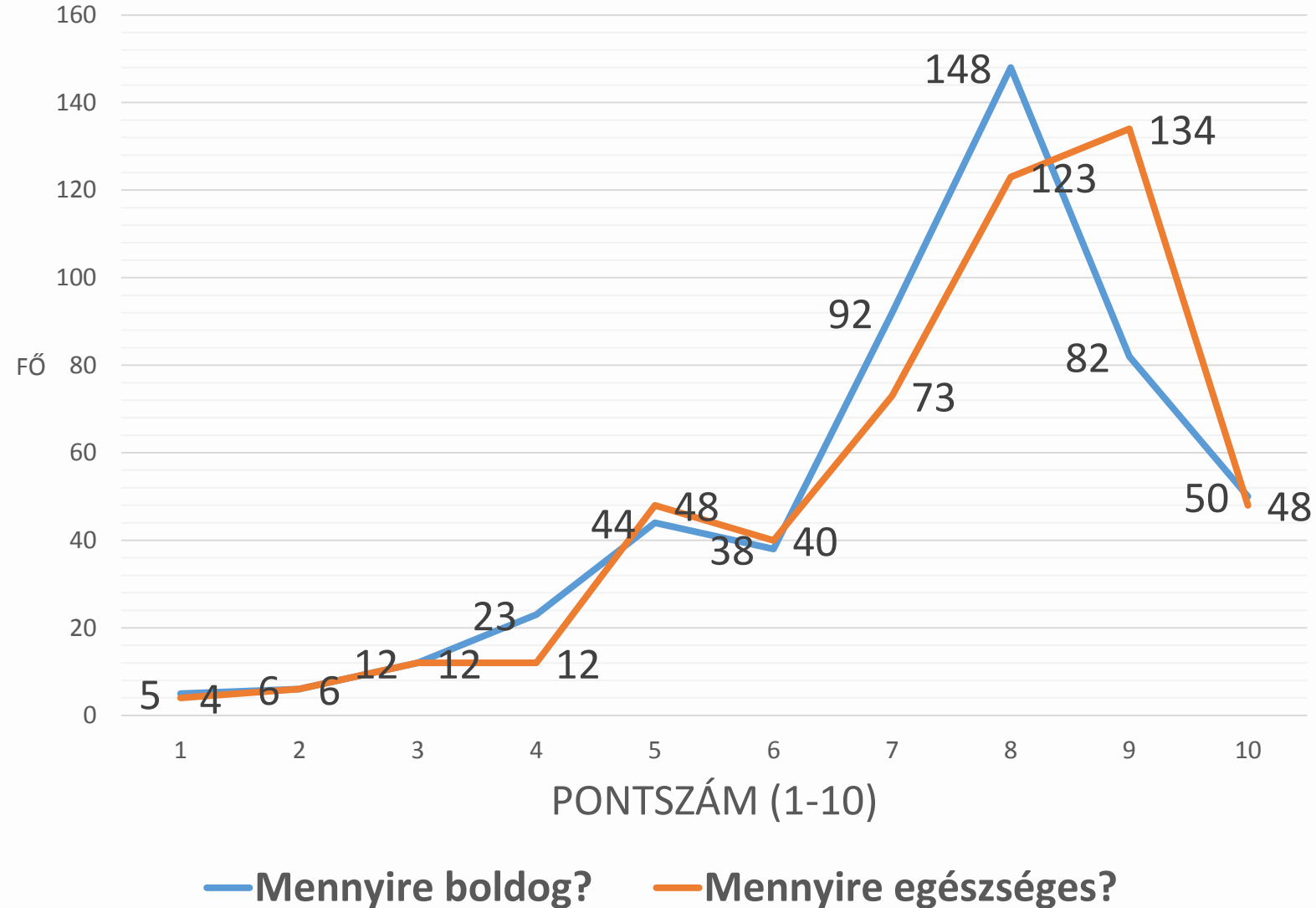
Háztartás létszáma

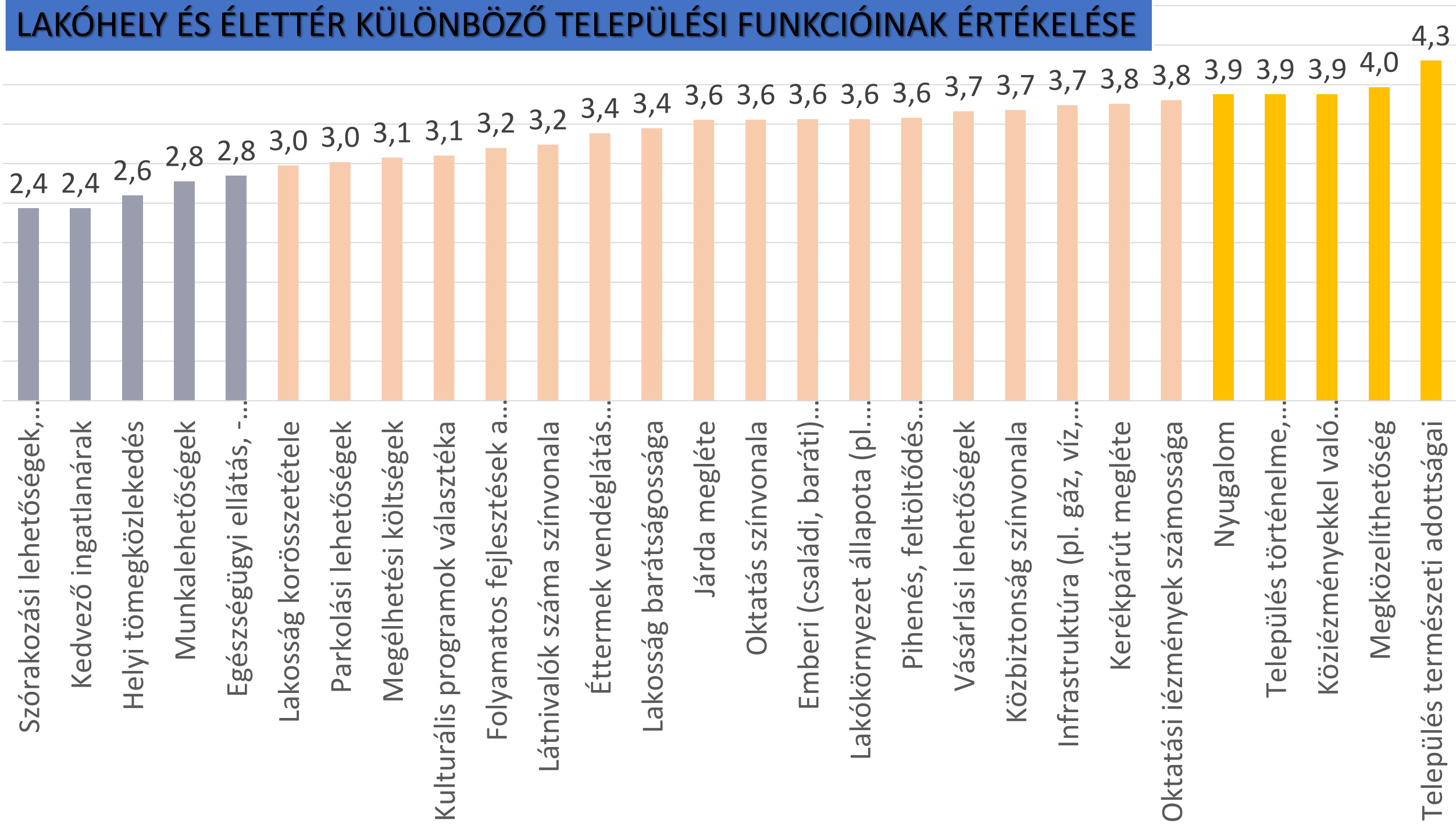

Életminőség: Mennyire érzi magát boldognak és egészségesnek? (N=527 fő)

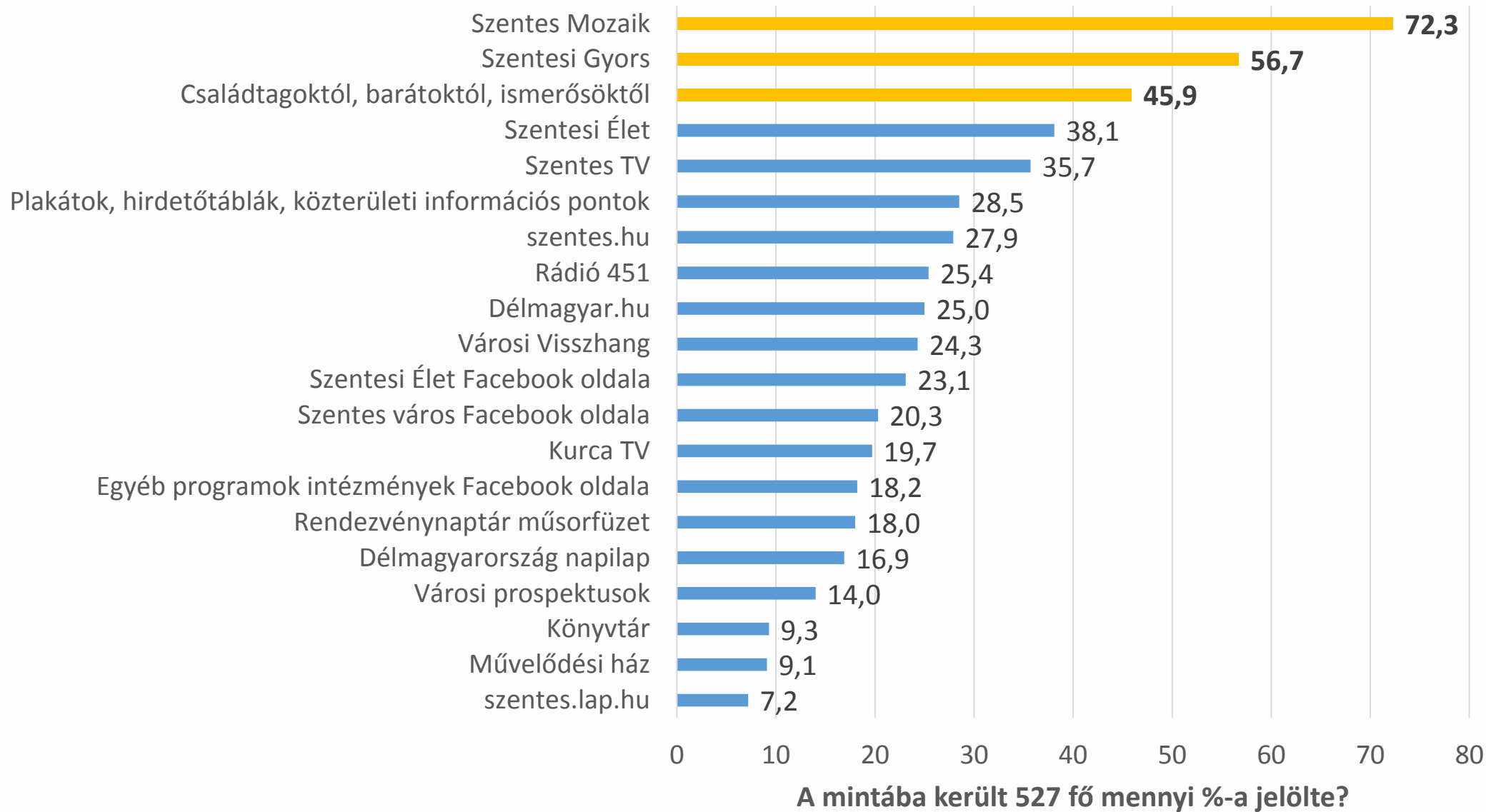

LAKÓHELY ÉS ÉLETTÉR KÜLÖNBÖZŐ TELEPÜLÉSI FUNKCIÓINAK ÉRTÉKELÉSE

Milyen forrásokból tájékozik a szentesi és környékbeli hírekről, eseményekről? (több válasz is lehet)

Mivel érvelne egy jövőbeni lakosnak, véleménye szerint miért jó Szentesen élni? (N=706 említés)

Milyen konkrét látnivalókat, rendezvényeket, fesztiválokat ajánlana Szentesen egy turistának?		említések	
		száma	%
1.	rendezvények, események	461	34
2.	kulturális vonzerők	221	16
3.	városi séta, épületek, piac, infrastruktúra	196	15
4.	liget, fürdő, gyógyfürdő	176	13
5.	természet, természeti vonzerő (Tisza, Kurca part)	146	11
6.	aktív turizmus, sport, vízilabda, uszoda	90	7
7.	negatív kommentek	48	4
8.	egyéb	10	1
Összes válasz:		1 348	100

Szentessel kapcsolatos lakossági fejlesztési javaslatok, vélemények

KÖZLEKEDÉS

parkoló (sportcsarnok, sürgősségi osztály, társasházi területek, belváros), garázsok a kertvárosban

akadálymentesítés a városban (lépcsők, járdák)

körforgalom építése, 451. út fejlesztése

kerékpárút hálózat bővítése, Szentes-Csongrád híd

Kiss Zsigmond / Fekete Márton utca szélesítése

vasútállomás felújítása

GAZDASÁG, MUNKAHELYTEREMTÉS

fiatalok részére munka

több munkalehetőségek, magasabb fizetések

sok a három műszakos, betanított munka

ipari parkba több vállalkozás

mezőgazdaság támogatása (állattartás, növénytermesztés)

belvárosi üres ingatlanok használata

KÖZTERÜLET

akadálymentesítés, nyilvános WC-k, több térfigyelő kamera

posta a lakótelepen, üres üzletek kihasználása, szobrok tisztítása

zöldfelület, közpark, „városi erdő” – fásítás Szentesen, virágosítás

útmenti fák telepítése, több fa mindenütt (árnyékosítás), kevesebb térkő

kutyafuttató létesítése a panelházas részeken

Szentessel kapcsolatos lakossági fejlesztési javaslatok, vélemények

SPORT

sportcsarnok (kisebb), felnőtt játszótér (kültéri)
uszoda, tenispálya, kivilágított futópálya a ligetben
versenysport helyett tömegsport támogatása
futásra alkalmas terület – akár a Kurca mellett is

ÖKO

szelektív hulladékgyűjtés, zöld szemlélet
népkert, közösségi gazdálkodás
elektromos autótöltők, elektromobilitás
tanösvény
ivóvíz arzénmentesítése

TURIZMUS

gyorsétterem, Spar áruház, pláza
sport vagy ifjúsági szálló, strand szebbé tétele
Kurca patak: stég, pihenő, csónakkölcsönző, kerékpárút, tanösvény, futópálya, új híd
Tisza: karbantartása, felújítása, park, büfé, WC
termálvíz kihasználása (jó példák: Gyula, Cserkeszölő, Orosháza)

SZENTESSEL KAPCSOLATOS LAKOSSÁGI FEJLESZTÉSI JAVASLATOK, VÉLEMÉNYEK

KULTÚRA

Tóth József színház, vízi színpad, kulturális központ
több koncert, rendezvény, program, színházi előadás, bor-gasztró fesztiválok
kirakodóvásár szervezése
ünnepi programok fejlesztése (advent, nemzeti ünnepek)

OKTATÁS, EGÉSZSÉGÜGY

főiskola vagy kihelyezett kar létesítése Szentesen
18 év felettiek részére oktatás
kutatóintézet újraindítása
innovációs verseny (inkubátorház)
Deák Ferenc iskola fejlesztése
szakorvosi ellátás kórházban, kórházfejlesztés

GYERMEKEK, FIATALOK

árnyékos játszótér, 8-12 éves gyerekeknek is lehetőség,
gyerekprogramok,
ifjúsági koncert klub, éjszakai szórakozási lehetőség,
extrém park (gördeszka, bmx, roller)

Kapcsolatvizsgálatok: kötődés, boldogság, lakóhely, települési tényezőkkel való elégedettség

- ✓ Az, hogy valaki **mióta** él Szentesen, **nem áll szignifikáns kapcsolatban** sem azzal, hogy mennyire **kötődik a településhez**, sem a felsorolt települési jellemzőkkel való elégedettséggel.
- ✓ Ezzel szemben az, hogy **valaki mennyire érzi magát boldognak, szignifikáns kapcsolatban áll az összes vizsgált mutatóval**: azzal is, hogy mennyire kötődik a településhez, és azzal is, hogy mennyire elégedett a felsorolt települési jellemzőkkel.
- ✓ További érdekesség, hogy e kapcsolatok mindegyike pozitív irányú, azaz **minél boldogabb valaki, annál inkább kötődik a településhez**, és annál elégedettebb a települési jellemzőkkel.
- ✓ **A lakosok boldogságérzete** leginkább azzal áll kapcsolatban, hogy mennyire elégedett az illető
 - o a megélhetési költségekkel
 - o az emberi (családi, baráti) kapcsolatok, közösségek meglétével
 - o a lakosság barátságosságával.
- ✓ A potenciális magyarázó változók közül a **Szenteshez való kötődés és a településsel való elégedettség leginkább a lakosok boldogságérzetével magyarázható**, majd az életkorral, ezt követően az egészségi állapottal, legkevésbé a háztartás létszámával és a végzettséggel, és egyáltalán nem bír befolyással az, hogy valaki **mióta** él Szentesen.

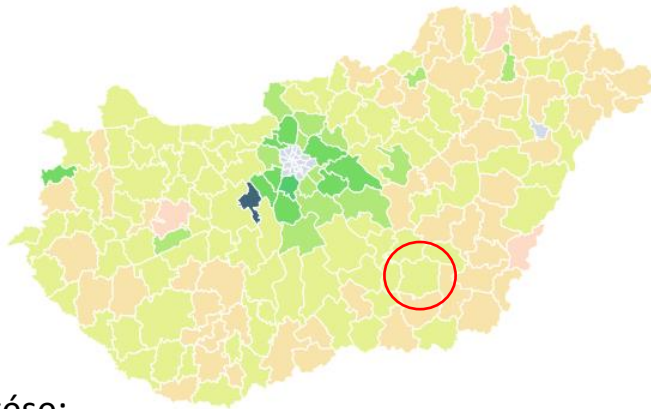

KÖSZÖNÖM A MEGTISZTELŐ
FIGYELMET !

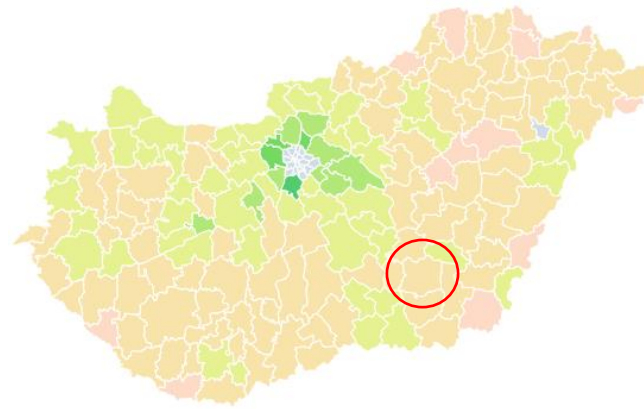
lorincz.katalin@gtk.uni-pannon.hu

Vándorlási különbözlet Magyarországon járási bontásban (ezrelék), KSH 2000-2017

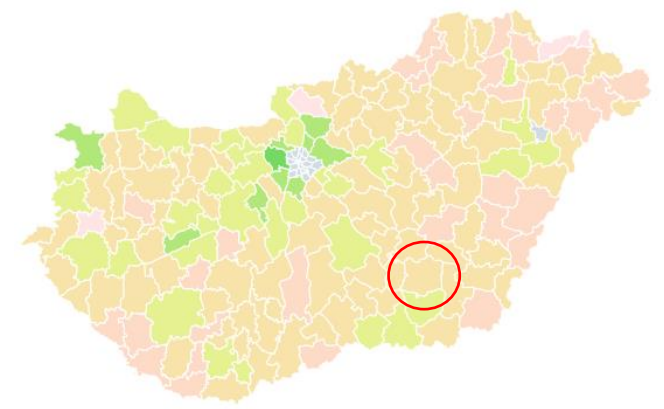
2000

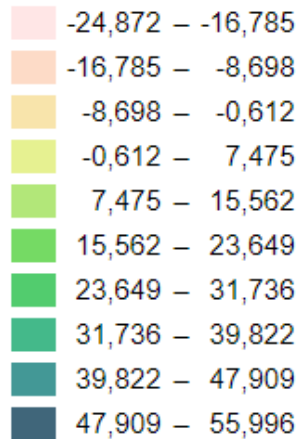
2005

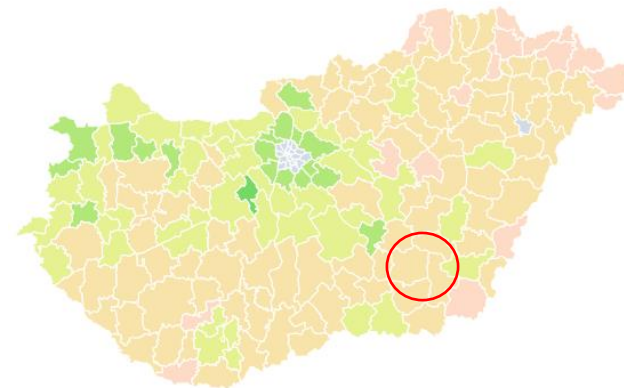
2010

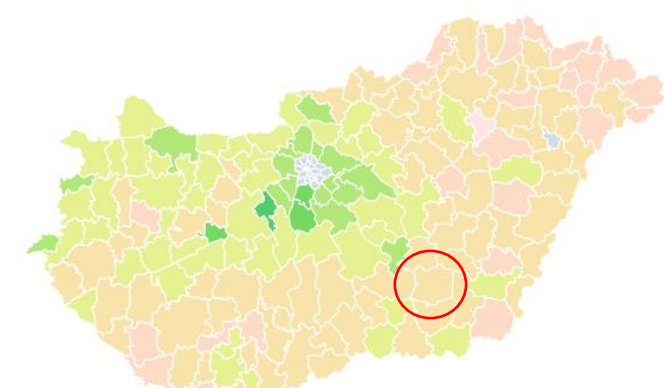
Színek jelentése:
1990-2017 időszakra vonatkozóan

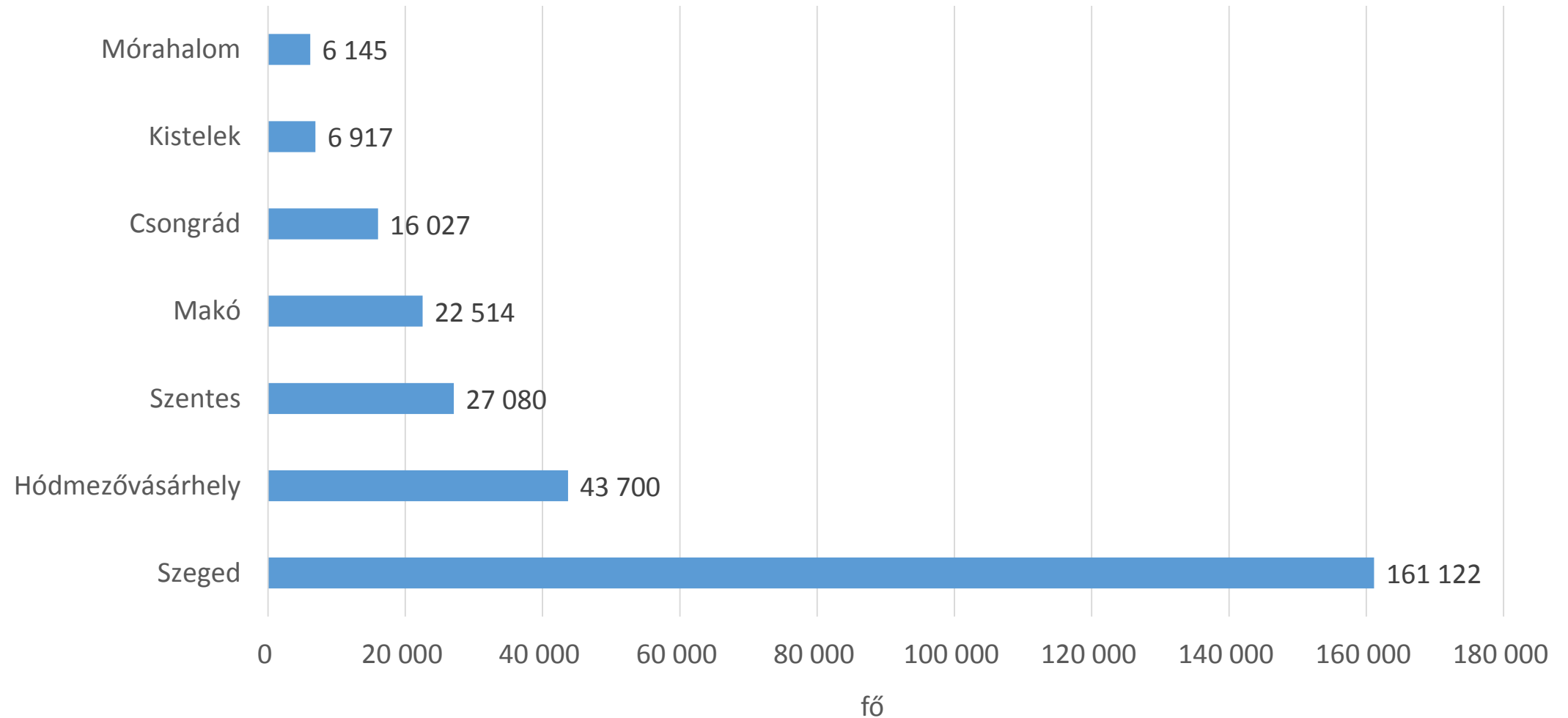
2015

2017

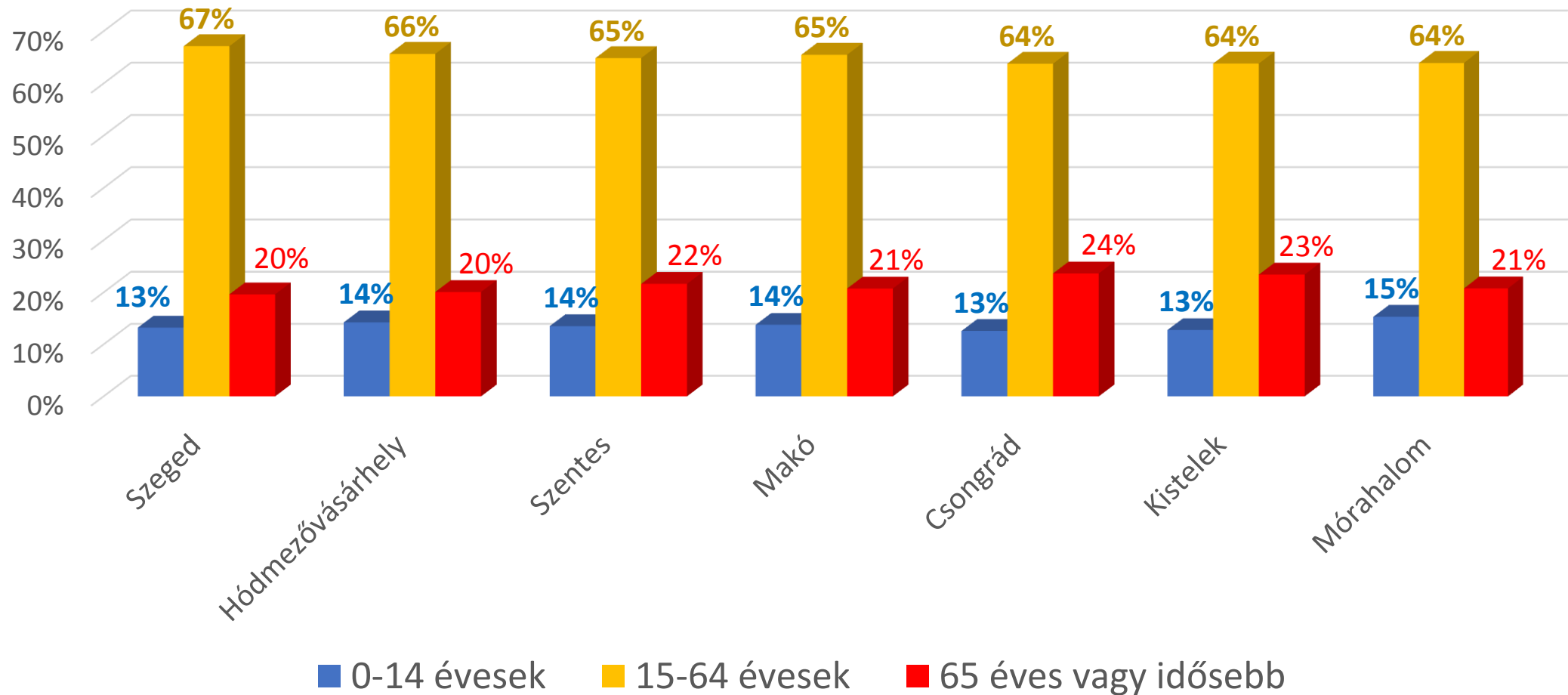

Csongrád megyei járási székhelyek népessége (fő), KSH, 2017

Forrás: saját készítés a KSH területi statisztikái alapján.

Csongrád megyei járási székhelyek kormegoszlása (fő), KSH, 2017

Csongrád megyei járási székhelyek oda- és elvándorlásainak száma (állandó és ideiglenes vándorlással együtt) (eset), 2017

